

TALOUSARVIOALOITE 103/2007 vp

Määrärahan osoittaminen sotaorpojen tilanteen parantamiseen

Eduskunnalle

Talvisodassa ja jatkosodassa menetti henkensä noin 90 000 sotilasta. Monet menehtyneistä sotilaista olivat perheellisiä. Sotaleskiä sotavuosina oli lähes 30 000, ja noin 50 000 lasta jäi sotaorvoksi. Sotaorpojen elämä oli ankaraa sekä sodan että myös rauhan aikana. Sodan jälkeen suomalaiset eivät suhtautuneet sodan sankarivainajiin lainkaan niin kunnioittavasti kuin nykyään. Näin ollen monelle sotaorvolle jälleenrakennusaika ei ollut kovinkaan helppoa. Muut lapset löivät orvon otsaan isättömyyden leiman. Monet sotaorvot katsoivat parhaimmaksi vaieta taustastaan. Isättömyys oli synkkä varjo kehitysikäisten lasten ja nuorten yllä ja johti monen liian varhaiseen itsenäistymiseen.

Sotalesket joutuivat selviytymään sodan jälkeisistä yhteiskunnan murrosvaiheista omillaan. He rakensivat kovalla työllä kodin perheelleen ja hankkivat elannon. Yleensä lesken ja orpojen avuksi tulivat lähisukulaiset, jotka auttoivat pahimman ajan ylitse. Sotalesket ja heidän lapsensa osallistuivat omalta osaltaan mallikelpoisesti, kovalla työllä ja uhrauksilla, maan jälleenrakentamiseen. Tällaiset perheet vaurastuivat kuitenkin huomattavasti muita perheitä hitaammin, koska yksinhuoltajan pienet tulot riittivät hädintuskin elämiseen. Ruokavalio oli yksipuolinen, ja laajat kulkutautiepidemiat riehuivat. Lähes joka perheestä joku lapsista menehtyi tuberkuloosiin, kurkkumätään, hinkuyskään tai lavantautiin.

Aiemmin moni sotalapsi selvittäessään rintamalla kadonneen isänsä kohtaloa kohtasi suoma-

laisviranomaisten penseyttä, ajoittain jopa vastarintaa. Tietoja ei ole haluttu antaa eikä taustoja selvittää. Sotaorpojen kohtelu on kiusallinen ja häpeällinenkin pala lähihistoriaamme. Pahimmillaan täysorpoja sijoitettiin lapsityövoimaksi maatiloille. Sotaorpojen elinolot ovat olleet hyvin erilaisia, ja heitä on yhteiskunnan kaikilla sektoreilla. Yhteistä heille on isättömyyden myötä erilainen perhe-elämä, ja useimmilla elämä muuttui suuresti isän kuoleman myötä. Näihin vuosiin saakka sotaorvoista ei ole juurikaan puhuttu eikä heidän asemansa kohentamiseksi ole tehty mitään.

Viime vuosina sotaorvot ovat alkaneet koontua ja tehdä tekemättä jäänyttä surutyötä nyt eläkepäivillä. Sotaveteraaneja on vielä noin 80 000, ja heidän keski-ikänsä on 84 vuotta. Tulevina vuosina on pidettävä huoli siitä, että jokainen veteraani saa tarvitsemansa hoidon, kuntoutuksen ja avun arkielämästä selviämiseen. Sen lisäksi veteraaneille tähän mennessä kohdennettuja varoja tulisi suunnata myös sotaorvoille heidän elämänvaiheidensa selvittämiseen sekä heidän tukemiseensa ja kuntouttamiseensa. Vanhempansa menettäneet ja orvoiksi jääneet ovat omalta osaltaan antaneet raskaan uhrin isänmaalleen ja ovat olleet myös rakentamassa sodanjälkeistä Suomea.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 33.50.55

TAA 103/2007 vp — Pertti Hemmilä /kok

*lisäyksenä 2 000 000 euroa sotaorpojen
kuntouttamiseen.*

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007

Pertti Hemmilä /kok